

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 Development of Teachers in Learning Management in the 21st Century
 to Enhance Students' Analytical Thinking Skill of Banjongkam Pao Provincial
 Administrative Organization School, under Mae Hong Son Administrative Organization

ณัฐจิตกานต์ จันทร์โอภาส

Email: Patcharee40@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ สังกัด
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้
 ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ให้ครูสามารถเขียนแผนและจัดการจัดการเรียนรู้
 ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการวิจัย
 เชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart
 ดำเนินการเป็น 2 วนรอบ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
 จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้วิจัยและครูโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ จำนวน 8 คนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
 จำนวน 53 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 50 คน
 และวิทยากร จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
 แบบบันทึก และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติ
 วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยก่อนดำเนินการพัฒนา
 กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่
 ยังจัดการเรียนรู้ที่ไม่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
 ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ขาดความเข้าใจเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วางแผนการพัฒนา
 โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 4 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสาร
 การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ดำเนินการพัฒนา 2 วนรอบ ดังนี้ วนรอบที่ 1
 1) ผลจากการศึกษาเอกสารด้วยกิจกรรมมอบหมายงานและการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกัน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
 มีความรู้ความเข้าใจ และมองเห็นรายละเอียดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
 วิเคราะห์ของนักเรียน และการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันนำไปสู่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย
 การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคุณลักษณะนักเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนด
 เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 โดยใช้กิจกรรมการทดสอบก่อนและหลังการประชุมการบรรยายให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งได้ข้อค้นพบว่า
 ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถเขียนแผนการสอนได้ 3) การศึกษาดูงาน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน คือ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 4) การนิเทศภายใน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ การพัฒนาในวงรอบที่ 1 ยังค้นพบปัญหา คือ ควรเน้นกิจกรรมให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับเนื้อหา ควรมีการบูรณาการเนื้อหาเพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ และต้องนำไปพัฒนาปรับปรุงในวงรอบที่ 2 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป วงรอบที่ 2 จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนและการนิเทศให้คำแนะนำปรึกษา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ พบว่า การนิเทศแบบต่อเนื่องทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะปฏิบัติและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนได้ ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่วนการนิเทศให้คำแนะนำปรึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และได้เทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐาน ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมั่นใจ เป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์, การพัฒนาครู

Abstract

The purposes of the research were to develop teachers of Banjongkam Pao Provincial Administrative Organization School; to acquire knowledge and get insight about principle and concept of learning theory for 21st century in order to enhance students' analytical thinking skill; and to enable the teachers to make effective lesson plans emphasizing on analytical thinking skill following the action research of Kemmis and McTaggart. The research cycles were carried out for 2 times consisting of planning, action, observation, and reflection. Research team included 9 persons: the head of the research and 8 co-researchers who are the heads of each learning areas. The informant group consisted of 53 persons including a school deputy director, 50 students in lower-secondary level, and 2 lecturers. The tools used for this research was test, interview form, observation form, record form, and lesson plan assessment form. Multidimensional data validation was used. Data analysis and research presentation was conducted by descriptive method. The

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

research found that most of the teachers did not focus on learner-centered approach. Their understanding on analytical thinking method and how to write lesson plans was inadequate. Consequently, the development plan was set by applying action research including document review, workshop, study trip, and supervision. 2-cycled development was carried out for this research and the results were shown as follows: 1st cycle: 1) According to document review, teachers got more understanding on learning management in the 21st century and were able to make effective lesson plans consisting of objectives, students' characteristics, goal, content, learning activities, evaluation, and feed-back analysis. 2) Based on pretest/post-test from workshop, teachers were able to make lesson plans. 3) The study trip at Hongsonsuxsa School under the Patronage of HRH Princess Petcharat Rajsuda Sirisopaphannawadee encouraged teachers to manage their own learning activities with effectiveness. 4) The internal supervision enabled teachers to make effective lesson plans. Moreover, students should be provided more activities emphasizing on analytical thinking skill and self-study. Also, courses should be integrated to related contents to build up new knowledge for further improvements. 2nd cycle: According to the data collected by observation and interview, it found that consistent supervision encouraged teachers to gain knowledge and understanding on learning management in the 21st century. They were able to make analytical thinking lesson plans and arrange proper learning activities. In addition, counselling encouraged teachers to get more confidence and intention to teach with new techniques. They, moreover, raised their awareness of significance of the efficiency of appropriate learning activities management that affected students' achievement. They themselves convinced to hold their classes effectively so that their students were developed to reach higher achievement.

Keywords: learning management in the 21st century, enhance students' analytical thinking skill, teacher development

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางสื่อและเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านรวมทั้งด้านการศึกษาประเทศไทยมุ่งเน้นการผลิตคนเพื่อตอบสนองระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมกลายเป็นเรื่องที่สำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นนวัตกรรม มุ่งให้นักเรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเตรียมตัวด้านการศึกษาในยุค 4.0 จะต้องมีวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ก็ต้องเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะการคิดเป็นวิเคราะห์เป็นตามทักษะในศตวรรษที่ 21 ในขณะที่เดียวกันต้องปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ ตลอดจนให้วิทยฐานะแก่ครูสอนดีหรือครูที่สนใจเด็ก เพื่อยกย่องชมเชย สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2559, น. 24)

การพัฒนาครูในปัจจุบัน มีวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งในการพัฒนาครูยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากวิธีการพัฒนาครูแต่ละวิธีมีอุปสรรคข้อจำกัดต่อการพัฒนา คือ การอบรมมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครูเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดอบรมจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อหลักสูตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม การอบรมมีระยะเวลาไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและการจัดอบรมมักจะจัดอบรมในช่วงเปิดภาคเรียน ซึ่งครูโรงเรียนขนาดเล็กไม่มีครูเข้าไปสอนแทน และเมื่ออบรมเสร็จแล้วครูไม่มีเวลาสำหรับจัดระบบความรู้หรือการผลิตสื่อเพราะมีภาระอื่นมาก การอบรมส่วนใหญ่เน้นในหลักการ/ทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลได้และการอบรมมักจะขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความรู้ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะความรู้ที่ศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนความหลากหลายของปัญหา ความต้องการในการพัฒนาครู ซึ่งจะเชื่อมโยงแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตรงต่อสภาพปัจจุบันแต่ละเรื่องแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์ (ธีระรุญเจริญ, 2550, น. 33)

การคิดวิเคราะห์เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ประเมินผลตนเอง และเป็นกระบวนการคิดที่เต็มไปด้วยสาระและคุณภาพการคิด ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งสำหรับการสร้างความเจริญแก่บุคคลและวิทยาการต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยกระบวนการที่ใช้ปัญญาหรือใช้เป็นตัวนำพฤติกรรมต่าง ๆ ผู้คิดวิเคราะห์เป็นจะสามารถใช้ปัญญานำชีวิตได้ทุกสถานการณ์ การคิดวิเคราะห์มีองค์ประกอบ 2 เรื่อง คือ ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องกับเทคนิคในการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ (วนิช สุธารัตน์, 2547, น. 125) การคิดวิเคราะห์เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ประเมินตนเอง และเป็นกระบวนการคิดที่เต็มไปด้วยสาระและคุณภาพ การคิดในการให้ความรู้และให้การศึกษาแก่นักเรียน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 23) การคิดวิเคราะห์สามารถแยกแยะออกเป็น 3 อย่าง ดังนี้ การวิเคราะห์ความสำคัญ คือ การแยกแยะสิ่งที่กำหนดให้ว่าอะไรสำคัญหรือจำเป็น หรือบทบาทมากที่สุดสิ่งไหนเป็นเหตุ สิ่งไหนเป็นผล การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือ การค้นหาความสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ นั้นเกี่ยวพันกัน สอดคล้องขัดแย้งกันอย่างไร การวิเคราะห์หลักการ คือ การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของเรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกัน จึงดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องด้วยอะไรโดยยึดอะไรเป็นหลักเป็นแกนกลาง (จงรัก ตั้งละมัย, 2545, น. 68-73) การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งของสำคัญของสิ่งที่กำหนดนั้น (สุวิทย์ มูลคำ, 2547, น. 123)

สภาพปัญหาของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ฯ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากรายงานสรุปผลการดำเนินงานวิชาการตามแผนบริหารโรงเรียน ปีการศึกษา 2561 ในด้านสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังจัดการเรียนรู้ที่ไม่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

อย่างแท้จริง ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม คือ ยึดตนเองเป็นสำคัญมากกว่านักเรียน มุ่งจัดการเรียนรู้ให้จบตามเนื้อหาในแบบเรียน ใช้วิธีสอนที่เน้นการบรรยายเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจောင်คำ, 2561, น. 26) สอดคล้องกับจุดที่ควรพัฒนาตามรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา คือ ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้ทำโครงการในทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น เพื่อฝึกความคิดอย่างเป็นระบบ นักเรียนควรได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ฝึกแก้ปัญหา และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และประเมินผลการเรียนด้วยวิธีที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ เช่น การทดสอบดูผลงาน การสังเกตการปฏิบัติจริงในงานโครงการและแบบรายงาน นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนอยู่เสมอ ครูควรปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ปรับวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวการสอบ O-NET ให้ครอบคลุมทั้งความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน (โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจောင်คำ, 2561, น. 21)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ประเด็นปัญหาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดีและมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สามารถนำประสบการณ์ และเทคนิคกระบวนการที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับวัชร เล่าเรียนดี (2550, น. 1) และชนาธิปพรกุล (2551, น. 51) ที่สรุปว่า การสอนให้นักเรียนคิดเป็นนั่นที่สำคัญครูต้องมีความสามารถในการคิด มีทักษะในการคิด และเป็นครูนักคิดก่อน จึงจะสามารถสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดได้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นกระบวนการที่สามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริ ถีอาสนา (2550, น. 6) ที่ได้สรุปว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยอย่างมีระบบเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสะท้อนผลของข้อมูลที่ได้มาอย่างพิถีพิเคราะห์ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่พอใจของผู้วิจัย ซึ่งก็คือการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนการปฏิบัติ ดำเนินการต่อเนื่องไปจนนำไปสู่การปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง เพื่อพัฒนาสภาพการของสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการของ Kemmis, S. and K. McTaggart (1988, pp. 22-26) เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจောင်คำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติ (Action) ขั้นสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญที่จะพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ในเรื่องประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
2. เพื่อให้ครูโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ครูโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร
  - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัยและครูผู้สอน จำนวน 8 คน
  - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 53 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน วิทยากร จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 50 คน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง
2. ขอบเขตตัวแปร
  - 2.1 ตัวแปรต้น คือ ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) วงจร PAOR ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) คือ ขั้นการวางแผน (Planning : P) ขั้นการปฏิบัติการ (Action : A) ขั้นการสังเกต (Observation : O) ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection : R)
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน 2) ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
3. ขอบเขตเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 9 เดือน ในปีการศึกษา 2562 ดังนี้

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2562 ถึง วันที่ 27 ธันวาคม 2562

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 7 มกราคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ประวัติ เอรารวรรณ์, 2542, น. 47 - 49) มาเป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติงาน (Action) 3) การสังเกต (Observation) 4) สะท้อนผล (Reflection)

2. ขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนาในวงรอบที่ 1

1) ขั้นการวางแผน (Planning) ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา 2) กำหนดเป้าหมายการพัฒนา 3) กลยุทธ์การพัฒนา ได้แก่ 3.1 การศึกษาเอกสาร 3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3.3 การศึกษาดูงาน มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้เพิ่มเติม 3.4 การนิเทศ 4) จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาครู

2) การปฏิบัติงาน (Action) ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร ได้แก่ มอบหมายงาน และการประชุมกลุ่มย่อย 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ กิจกรรมการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมบรรยายให้ความรู้โดยวิทยากร กิจกรรมฝึกปฏิบัติ กิจกรรมการทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) การศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศ ได้แก่ กิจกรรมการประชุมวางแผนการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการสาธิตการจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียน

3) การสังเกต (Observation) เป็นการเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานมีรายงานหลักฐานที่มาจากวีดิทัศน์การสังเกตอย่างรอบคอบ ผู้วิจัยต้องรายงานผลการสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติและ ผลของการปฏิบัติ สังเกตสถานการณ์ของข้อขัดข้องของการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงาน

4) สะท้อนผล (Reflection) เป็นการสะท้อนทำให้หวนคิดถึงการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกตและการเก็บข้อมูลอื่น ๆ การสะท้อนผลจะมีลักษณะเป็นการประเมินอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่า ผลของการปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่ต้องตามประสงค์หรือไม่

การพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำผลการพัฒนาที่ได้จากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ที่สะท้อนผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมและหลังการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มาร่วมกันสรุปผลปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ค้นพบ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR เช่นเดิม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2562 ถึง วันที่ 27 ธันวาคม 2562

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 7 มกราคม 2563 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบทดสอบ คำนวณหาค่าผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้สถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.2 แบบสังเกต ผลที่ได้จากการสังเกต ใช้ค่าความถี่แล้วนำไปแปลผล

4.3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มาจัดแสดงในรูปของตารางและนำไปแปลผล โดยค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

จากการนำรูปแบบหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มาใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วนรอบ (Spiral) ดังต่อไปนี้

1. ผลการดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ำ ได้ประชุมร่วมกับคณะครู โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและตอบสนองกับความต้องการของครู จึงมีข้อสรุปร่วมกันว่า ควรจัดโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และครูพัฒนาครูที่มีความสนใจและเป็นแกนหลักในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรมก่อน แล้วจึงขยายผลไปสู่ครูคนอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งครูมีความสนใจมาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ มีจำนวน 8 คน ซึ่งครูจำนวน 1 คน เคยผ่านการฝึกอบรมด้านนี้มาแล้วแต่ยังไม่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้ เนื่องจากขาดความชำนาญและขาดผู้ให้คำแนะนำ ในที่ประชุมได้ตกลงร่วมกันที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยดำเนินการตามกลยุทธ์ในการพัฒนา ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ดังนี้

1) ผลจากการศึกษาเอกสาร ทำให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดความรู้และความเข้าใจและมองเห็นรายละเอียดในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพและมีระบบมากขึ้น ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรม กลุ่มผู้ร่วมวิจัยว่ามีความสนใจ มีความกระตือรือร้นและแสดงความคิดเห็น ซักถามซึ่งกันและกัน จากการบันทึกสรุป จากการประชุมกลุ่มย่อย และสัมภาษณ์ระหว่างกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้วิจัย ทำให้ทราบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยยังขาดทักษะและความมั่นใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยเฉพาะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคุณลักษณะนักเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งนี้ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและชำนาญการมาให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาในกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการต่อไป

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

2) ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ หลังจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจในการศึกษาเอกสารด้วยตนเองแล้ว แต่ยังคงขาดทักษะและความมั่นใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยเฉพาะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จึงได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ โดยผู้วิจัยได้ให้กลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทำแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดความรู้เบื้องต้น แล้วจึงเริ่มประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เวลา 2 วัน เมื่อเสร็จการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำแบบทดสอบชุดเดิม ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย คือ ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับพอใช้ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคุณลักษณะนักเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ ตลอดจนแนะนำ แก้ไข จุดบกพร่องของการเขียนแผนได้ สามารถเขียนแผนการสอนได้ แต่ยังคงขาดความมั่นใจบางขั้นตอนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเนื่องจากขาดความพร้อมหลายด้าน เช่น ด้านเวลา ด้านผู้ให้คำปรึกษา และแนวทางที่ชัดเจน จากการประชุมวิเคราะห์ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงมีความเห็นร่วมกันจะแก้ปัญหาโดยปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

3) ผลจากการศึกษาดูงาน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า แม้ครูจะได้รับการพัฒนาตนเองจากการศึกษาเอกสารด้วยตนเองมาแล้ว แต่ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการยังไม่เข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ตลอดทั้งไม่มีความมั่นใจในการที่จะนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ไปใช้กับนักเรียน แต่เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและเสริมประสบการณ์โดยตรงแก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยจึงได้วางแผนร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นโดยการจัดให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นอีก เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มีความรู้และประสบการณ์ โดยศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ คือ โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ หลังจากการศึกษาดูงานทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ในวันที่ 6 กันยายน 2562 ผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง จากการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่หลากหลายวิธี สามารถนำมาใช้ประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์ที่ผลงานไว้แล้ว กลุ่มผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และซักถามข้อข้องใจครูอาจารย์ทุกคนได้ตอบข้อซักถาม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ตลอดทั้งให้คำแนะนำในการกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคุณลักษณะนักเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการศึกษาคุณงานครั้งนี้ได้มุ่งไปที่การใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ได้มีการซักถามข้อข้องใจจนเป็นที่พอใจของกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยในครั้งนี้โดยใช้เวลาตลอดทั้งวันในการศึกษาคุณงาน นอกจากนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในโรงเรียนอีกด้วย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกันในการที่จะนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งได้มีการสำเนาเอกสารเกี่ยวกับผลงานต่าง ๆ ที่มีความสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนต่อไป

4) ผลการนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยและวิทยากรเป็นผู้ดำเนินการนิเทศตามกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

4.1) กิจกรรมการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ดำเนินการในระหว่างวันที่ 28 - 29 พฤศจิกายน 2562 ผลจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของวิทยากร สรุปได้ว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ได้รับการปรับปรุงในเรื่องกิจกรรมให้โอกาสนักเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน กิจกรรมเน้นให้นักเรียนฝึกการคิดยังไม่หลากหลาย กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลมีน้อย พฤติกรรมที่ระบุงยังไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของเรียน ขาดการบูรณาการเนื้อหาเพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งควรนำไปปรับปรุงแผนการจัดการ เรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

4.2) กิจกรรมการสาธิตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดำเนินการในระหว่างวันที่ 23 - 27 ธันวาคม 2562 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีพฤติกรรมการสอนที่ต้องปรับปรุงตามการจัดการเรียนการสอนตามแผน คือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกด้านทักษะการคิด คิดวิเคราะห์ ซึ่งจะต้องนำไปปรับปรุงในวงรอบต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

2. การสะท้อนผลการพัฒนาในรอบที่ 1

ผลจากการพัฒนาบุคลากรในวงรอบที่ 1 ทั้ง 4 กลยุทธ์พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน สามารถเขียนแผนการสอนได้ แต่การปฏิบัติการสอน ยังมีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข คือ ควรเน้นกิจกรรมให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับเนื้อหา ควรมีการบูรณาการเนื้อหาเพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งยังไม่มีดำเนินการอย่างจริงจัง ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกด้าน ทักษะการคิด

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

คติวิเคราะห์ซึ่งจะต้องนำไปปรับปรุงในวงรอบต่อไป ส่วนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ นักเรียนไม่ได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และนักเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมตกลงและปรับแผนที่จะร่วมปรับปรุงพัฒนาในส่วนที่บกพร่องในวงรอบที่ 2 ต่อไป

3. ผลการดำเนินการพัฒนาวงรอบที่ 2

จากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ให้แก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยแล้ว พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถเขียนแผนการสอนได้แต่การปฏิบัติการสอนยังมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกด้านทักษะการคิด คิดวิเคราะห์ ซึ่งจะต้องนำไปปรับปรุงในวงรอบต่อไป ส่วนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ นักเรียนไม่ได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และนักเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จึงได้ลงความเห็นว่าการนิเทศภายในโดยจัดมีการติดตาม กำกับ ดูแลและการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยใช้ระยะเวลาในการนิเทศให้มากขึ้น และฝ่ายบริหารให้การเสนอแนะตามที่นิเทศได้อย่างแท้จริง จะสามารถทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เกิดการพัฒนาจนสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พบจุดบกพร่องได้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิธีการตลอดทั้งสามารถนำไปใช้ในการจัดทำกิจกรรมการสอนให้กับนักเรียนได้ยิ่งขึ้น

4. การสะท้อนผลการพัฒนาวงรอบที่ 2

ผลจากการดำเนินการในวงรอบที่ 2 โดยการนิเทศการสอนและการนิเทศแนะนำให้คำปรึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะปฏิบัติและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนได้ ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ตลอดทั้งนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ทำให้ปัญหาเรื่องครูขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์หมดไป เพราะครูสามารถจัดการเรียนรู้การบูรณาการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนด้าน การคิดวิเคราะห์ การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเห็นเป็นเชิงประจักษ์ ในปีการศึกษา 2562 ครูได้สอนแผนการจัดการเรียนรู้และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติตามกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 ซึ่งผลได้จากการดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นการพัฒนามากยิ่งขึ้นกว่าก่อน อย่างเห็นได้ชัด โดยครู

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถที่จะดำเนินการร่วมกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอบคำ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ เมื่อดำเนินการพัฒนาครบ 2 วงรอบแล้ว พบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดและทฤษฎี การจัดการเรียนรู้ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของภาณุวัฒน์ แก้วบุตรดี (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนมารดาตฤณารักษ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า ผลการทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ คะแนนเฉลี่ย 16.80 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก การนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รู้จักใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และร่วมผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าด้วยกัน ทำให้สามารถนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์มาใช้ในการเขียนแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้และสามารถจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างหลากหลาย ผู้เรียนมีความสนใจและมีความสามารถด้านการคิดเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับผลการศึกษาของเฟื่องฤทัย วิโคตร (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ด้านการคิดวิเคราะห์สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการทดลองใช้กิจกรรมพบว่า กิจกรรมพัฒนาครูมีประสิทธิภาพของกระบวนการต่อผลลัพธ์เท่ากับ 91.39/91.11 โดยกิจกรรมและคู่มือสามารถพัฒนา ครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการดำเนินการในวงรอบที่ 2 โดยการนิเทศการสอนและการนิเทศแนะนำให้คำปรึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ มีทักษะปฏิบัติและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ตลอดทั้งนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสำราญ ขวัญทอง (2549, น. 17) ที่ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต้องดำเนินการเพราะครูมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน สังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การปฏิบัติงานมักมีปัญหาและการพัฒนาครูเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ดังนั้น จำเป็นต้องมีการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาครูและช่วยเหลือครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ดังนั้น กระบวนการนิเทศจึงทำให้ปัญหาเรื่องครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์หมดไป เพราะครูสามารถจัดการเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคูณลักษณะ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

นักเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ โดยเห็นเป็นเชิงประจักษ์ ในปีการศึกษา 2562 ครูได้สอนแผนการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติตามกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวถือว่า เป็นการพัฒนามากยิ่งขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัด โดยครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถที่จะดำเนินการร่วมกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะต้องศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการคิด และการคิดวิเคราะห์ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดให้ชัดเจน เพื่อจะได้แนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา และควรมีการศึกษาร่วมกันแล้วแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

1.2 การนิเทศ ผู้นิเทศต้องมีความรู้ความชำนาญ มีทักษะในการทำงานเป็นที่น่าเชื่อถือ ถ้าเป็นไปได้ควรมีหน่วยงานอื่นหรือศึกษานิเทศก์โดยตรงที่มีความรู้ความชำนาญมานิเทศโดยตรง

1.3 โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติการสอนของครูอย่างใกล้ชิด เป็นระบบและต่อเนื่อง และมีการกำกับ ติดตามผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังจากได้ดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาแล้วอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนจัดกิจกรรมการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กลยุทธ์อื่น ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่ามีความแตกต่างในด้านใดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์กับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

จงรัก ตั้งละมัย. (2545). ผลการฝึกความคิดนอกขนานในเนื้อหาต่างกันที่มีต่อความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนาธิป พรกุล. (2551). การออกแบบการสอน การบูรณาการการอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). “โพสต์ทูเดย์”. ไทยแลนด์ 4.0 ปั้นเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยี. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 28, 2560.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

- ประวิต เอราวรรณ์. (2542). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- เพ็ญฤทัย วิโคตร. (2559). *การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 : กรณีศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนโนนทองหายโคก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาณุวัฒน์ แก้วบุตรดี. (2555). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนมารดาคุณุณีรักษ์ อำเภอบางซ่ง จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจุงคำ. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2561 - 2565)*.
 แม่ฮ่องสอน: โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจุงคำ.
- โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจุงคำ. (2561). *รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561*. แม่ฮ่องสอน: โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจุงคำ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). *ความคิดและความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2550). *การนิเทศการสอน สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริ ถืออาสนา. (2550). *การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : กรณีศึกษา*. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 20(03), 311-330.
- สำราญ ขวัญทอง. (2549). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนหนองแสงราษฎร์พัฒนา กิ่งอำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคา. (2547). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kemmis. S. & R. McTaggart. (1988). *The Action Research Planner* (3rd ed.). Victoria: Deakin University Press.